

ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARNI O'RGANISH JARAYONIDA QO'LLANADIGAN METODLAR

Boshlang'ich ta'lim metodikasi kafedrasi o'qituvchisi

To'rayev Faxriddin Tursunovich

Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi 4-bosqich talabasi

Jo'rayeva Sabina O'ktam qizi

Annotatsiya: Ushbu maqolada zamonaviy pedagogik texnologiyalarni o'rganish jarayonida qo'llaniladigan metodlar tahlil qilinadi. Ta'lim jarayonida innovatsion yondashuvlarning ahamiyati va samaradorligi yoritib beriladi. Interfaol metodlar, muammoli ta'lim va loyihaviy yondashuvlarning o'rni alohida ko'rib chiqiladi. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar o'quvchilarning mustaqil fikrlashini rivojlantirishga xizmat qilishi asoslab beriladi. Shuningdek, axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish imkoniyatlari tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: Zamonaviy pedagogik texnologiyalar, interfaol metodlar, innovatsion ta'lim, muammoli ta'lim, loyihaviy yondashuv, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT), ta'lim samaradorligi, o'quv motivatsiyasi, mustaqil fikrlash, pedagogik innovatsiyalar.

Аннотация: В данной статье анализируются методы, применяемые в процессе изучения современных педагогических технологий. Освещается значение и эффективность инновационных подходов в образовательном процессе. Особое внимание уделяется интерактивным методам, проблемному обучению и проектному подходу. Обосновывается, что современные педагогические технологии способствуют развитию самостоятельного мышления учащихся. Также анализируются возможности использования информационно-коммуникационных технологий.

Ключевые слова: Современные педагогические технологии, интерактивные методы, инновационное образование, проблемное обучение, проектный подход, информационно-коммуникационные технологии (ИКТ),

эффективность образования, учебная мотивация, самостоятельное мышление, педагогические инновации.

Abstract: *This article analyzes the methods used in the process of studying modern pedagogical technologies. The importance and effectiveness of innovative approaches in the educational process are highlighted. Particular attention is given to interactive methods, problem-based learning, and project-based approaches. It is substantiated that modern pedagogical technologies contribute to the development of students' independent thinking. The possibilities of using information and communication technologies are also analyzed.*

Keywords: *Modern pedagogical technologies, interactive methods, innovative education, problem-based learning, project-based approach, information and communication technologies (ICT), educational effectiveness, learning motivation, independent thinking, pedagogical innovations.*

Bugungi kunda ta'lim tizimini yangilash, uni xalqaro talablarga yaqinlashtirish, dars jarayonining samaradorligini oshirish va o'quvchi shaxsini markazga qo'ygan holda tashkil etish O'zbekiston taraqqiyotining ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylangan. Mamlakatimizda ta'limga davlat siyosati darajasida e'tibor berilayotgani bejiz emas. Chunki har qanday jamiyatning ertangi kuni, avvalo, uning qanday ta'lim tizimiga ega ekanligi bilan belgilanadi. Prezident Shavkat Mirziyoyev ta'kidlaganidek, "Hamma sa'y-harakatlarimiz tagida ta'lim bor". Mazkur fikr bugungi pedagogik islohotlarning mazmunini juda aniq ifodalaydi. Ta'limga bo'lgan bunday yondashuv nafaqat o'quv dasturlarini yangilashni, balki o'qitish metodlari, pedagogik texnologiyalar, o'qituvchi faoliyati va talaba tayyorgarligi mazmunini ham tubdan qayta ko'rib chiqishni taqozo etmoqda. Ayniqsa, pedagog kadrlarni tayyorlash tizimida nazariy bilim bilan amaliy metodik tayyorgarlikning uyg'unligini ta'minlash bugungi kunning eng muhim vazifalaridan biridir.

So'nggi yillarda maktab ta'limida amalga oshirilayotgan islohotlar, boshlang'ich sinf darsliklarining yangilanayotgani, dars mazmunida o'quvchini fikrlashga, muloqotga, izlanishga va mustaqil xulosa chiqarishga yo'naltiruvchi topshiriqlar ulushining ortib borayotgani pedagogik texnologiyalarni chuqur

o'rganishni yanada dolzarb qilib qo'ydi. Rasmiy manbalarda boshlang'ich sinf darsliklari yangilanayotgani qayd etilgan, shuningdek yangi maktab darsliklari "4K" modeli asosida yaratilgani ta'kidlangan. Bu esa boshlang'ich ta'lim o'qituvchisi endilikda faqat bilim beruvchi emas, balki dars jarayonini to'g'ri loyihalovchi, mos metod tanlovchi va o'quvchini faol subyektga aylantiruvchi pedagog bo'lishi kerakligini ko'rsatadi. Shunday ekan, boshlang'ich ta'lim metodikasi yo'nalishida tahsil olayotgan talabalar zamonaviy pedagogik texnologiyalarni shunchaki nomigagina bilishi yetarli emas, balki ularni o'rganish jarayonida qo'llanadigan metodlarni ham puxta egallashi zarur.

Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni o'rganish jarayonida qo'llanadigan metodlar mavzusi bugungi ta'lim tizimidagi tub o'zgarishlar bilan uzviy bog'liqdir. Chunki innovatsion yondashuvlarga asoslangan ta'lim jarayonini samarali tashkil etish, avvalo, mazkur texnologiyalarni o'rganish va ularni amaliyotga tatbiq etish metodikasining to'g'ri yo'lga qo'yilishiga bog'liq. Shu nuqtai nazardan qaraganda, pedagogik texnologiyalarni o'rganish jarayoni an'anaviy ma'ruza shaklidan chiqib, interfaol, muammoli va amaliy faoliyatga yo'naltirilgan metodlar asosida tashkil etilishi lozim. Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni o'zlashtirishda interfaol metodlar alohida ahamiyat kasb etadi. "Aqliy hujum", "Klaster", "Baliq skeleti", "Insert", "Rol o'ynash" kabi metodlar talabalarni faollikka undaydi, ularning mustaqil fikrlash, muammoni tahlil qilish va yechim topish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Bunday metodlar orqali o'quvchilar nafaqat nazariy bilimlarni egallaydi, balki ularni real vaziyatlarda qo'llash imkoniyatiga ham ega bo'ladi. Natijada o'quv jarayoni samaradorligi oshib, o'quvchi markazli ta'lim muhiti shakllanadi. Shuningdek, muammoli ta'lim texnologiyasi ham zamonaviy pedagogik texnologiyalarni o'rganishda muhim o'rin tutadi. Ushbu yondashuv orqali talabalar oldiga muayyan muammo qo'yiladi va ular ushbu muammoni mustaqil izlanish orqali hal etishga yo'naltiriladi. Bu esa o'z navbatida tanqidiy fikrlash, tahlil qilish va xulosa chiqarish kompetensiyalarini rivojlantiradi. Ayniqsa, boshlang'ich ta'lim metodikasi yo'nalishida tahsil olayotgan talabalar uchun bu metodlar kelajakdagi kasbiy faoliyatida muhim ahamiyat kasb etadi. Bundan

tashqari, axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan (AKT) foydalanish ham pedagogik texnologiyalarni o'rganish jarayonining ajralmas qismiga aylangan. Multimediali taqdimotlar, onlayn platformalar, virtual laboratoriyalar va masofaviy ta'lim vositalari orqali o'quv materiallarini yanada tushunarli va qiziqarli tarzda yetkazish mumkin. Bu esa talabalar bilimini mustahkamlash bilan birga, ularning raqamli kompetensiyalarini ham rivojlantiradi. Loyihaviy ta'lim metodlari ham zamonaviy pedagogik texnologiyalarni o'rganishda samarali vositalardan biri hisoblanadi. Ushbu metod orqali talabalar ma'lum bir loyiha ustida ishlash jarayonida mustaqil izlanadi, jamoada ishlashni o'rganadi va o'z bilimlarini amaliyotda sinab ko'radi. Bu esa ularning kasbiy tayyorgarligini oshirishga xizmat qiladi. Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni o'rganish jarayonida qo'llanadigan metodlar qatoriga yana bir qator samarali yondashuvlarni kiritish mumkin. Jumladan, "Keys-stadi" (case study) metodi talabalarni real hayotiy vaziyatlar asosida fikrlashga o'rgatadi. Ushbu metod orqali talabalar muayyan pedagogik muammoni tahlil qiladi, turli yechim variantlarini ishlab chiqadi va eng maqbul qarorni tanlashga harakat qiladi. Bu esa ularning analitik tafakkuri va kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishda muhim o'rin tutadi.

"Refleksiya" metodi esa o'quv jarayonining muhim bosqichlaridan biri bo'lib, unda talabalar o'z faoliyatini tahlil qiladi, o'zlashtirgan bilim va ko'nikmalarini baholaydi hamda kelgusidagi rivojlanish yo'nalishlarini belgilaydi. Bu metod o'z-o'zini baholash va o'z ustida ishlash ko'nikmalarini shakllantiradi. Umuman olganda, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni o'rganishda qo'llaniladigan metodlar xilma-xilligi ta'lim jarayonini yanada samarali, qiziqarli va natijador tashkil etish imkonini beradi. Har bir metodning o'ziga xos afzalliklari mavjud bo'lib, ularni o'rinli va maqsadga muvofiq qo'llash pedagogik faoliyatning muvaffaqiyatini ta'minlaydi.

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni o'rganish jarayonida qo'llaniladigan metodlar ta'lim tizimini sifat jihatidan yangi bosqichga olib chiqishda muhim omil hisoblanadi. Interfaol, muammoli, loyihaviy, keys-stadi, debat, blended learning, flipped classroom, gamifikatsiya hamda refleksiya kabi

metodlar o'quvchilarning faolligini oshirish, mustaqil fikrlashini rivojlantirish va bilimlarni amaliyot bilan uyg'unlashtirishga xizmat qiladi. Mazkur metodlardan samarali foydalanish natijasida ta'lim jarayoni o'quvchi shaxsiga yo'naltirilgan holda tashkil etilib, uning intellektual va ijodiy salohiyati to'liq namoyon bo'lishiga imkon yaratiladi. Ayniqsa, bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilari uchun ushbu metodlarni chuqur o'zlashtirish va amaliyotda qo'llay olish kasbiy kompetensiyaning muhim ko'rsatkichlaridan biri hisoblanadi. Shu bois, pedagog kadrlarni tayyorlash jarayonida zamonaviy metodlarni o'qitish va ulardan foydalanish ko'nikmalarini shakllantirishga alohida e'tibor qaratish zarur. Faqat shundagina ta'lim tizimida olib borilayotgan islohotlar o'z samarasini beradi va raqobatbardosh, bilimli hamda mustaqil fikrlovchi avlodni tarbiyalashga erishiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. O'RQ-637-son. – Toshkent, 2020.
2. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Davlat ta'lim standartlari va davlat ta'lim talablarini ishlab chiqish, tasdiqlash hamda joriy etish tartibi to'g'risidagi nizomni tasdiqlash haqida"gi Qarori. 157-son. – Toshkent, 2024.
3. Raxmankulova N. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida dars tashkil etishning samaradorligi // ilmiy maqola. – 2024.
4. LEX.UZ O'zbekiston Respublikasi qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi.